

10 april 2007
Svenska matematikersamfundet
Olle Häggström

Rektor Anders Hallberg
Uppsala universitet

Bäste Anders Hallberg!

När arbetsklimatet på matematiska institutionen vid ett av våra ledande universitet är dåligt, så är detta något som berör Svenska matematikersamfundet. I fallet Uppsala synes det mig att det dåliga arbetsklimatet till viss del hänger ihop med det bristande förtroende som en del av de anställda på institutionen känner för Dig och för övriga universitetsledningen. Jag vill med detta brev dels ta upp några idéer om vad Du som universitetets rektor skulle kunna göra i syfte att återupprätta detta förtroende, och dels dryfta den olust som många av matematikersamfundets medlemmar (både i Uppsala och annorstädes) med viss rätt känner inför hur Du hanterade det personalärende som utmynnade i att de båda professorerna Burglind Juhl-Jöricke och Oleg Viro den 8 februari i år sade upp sina anställningar vid universitetet.

De båda blev formellt sett inte avskedade, men jag tror att vi kan vara överens om att om det alls skall kunna komma ifråga att anse den press Du satte på dem att säga upp sig försvarbar så måste det ha förelegat rimlig grund för avsked. Jag avser inte att med detta brev ifrågasätta huruvida sådan grund förelåg (till detta har jag varken juridisk kompetens eller tillräcklig inblick i de händelser som låg bakom Dina chefsvarningar riktade mot Juhl-Jöricke och Viro). Istället vill jag, under antagande att sådan grund förelåg, diskutera det sätt på vilket Du valde att åstadkomma en uppsägning.

Det misstroende som delar av personalen på matematiska institutionen känner gentemot Dig och övriga universitetsledningen förefaller till stor del handla om den osäkerhet som, efter vad som ägde rum i februari, gäller beträffande hur Du ser på akademisk frihet och på den yttrandefrihet vi bör

hålla oss med inom universiteten. Jag förutsätter att Din syn på dessa friheter väsentligen överensstämmer med min, som kort kan sammanfattas på följande vis:

En central och oundgänglig del i begreppet universitet är att vi har högt i tak i våra diskussioner, så att lärare och forskare exempelvis känner sig fria att framföra sina uppfattningar om vad som karaktäriserar bra respektive dålig vetenskaplig metod, och vilket slags forskning som är värd att satsa på. Det är bara när sådan diskussion slår över i trakasserier och kränkningar riktade mot kollegor eller andra som den inte längre är acceptabel.

Bekräfta gärna om Du instämmer i detta (eller korrigerar om Du tycker annorlunda). Vad en universitetsrektor anser om dessa principfrågor är givetvis av stor betydelse för universitetets verksamhet, och med tanke på den osäkerhet som nu uppstått kring var Du står så tror jag att det vore värdefullt om Du klart och tydligt ville redogöra offentligt för Din position, och om Du dessutom bjöd in personalen på matematiska institutionen till en öppen och ömsesidig diskussion kring detta.

Vid ett skärskådande av vad som ägde rum vid mötena den 8 februari tycker jag att det går att identifiera ett antal faktorer som kan ha bidragit till att nämnda osäkerhet bredd ut sig. Den kanske viktigaste av dessa är hur precisa de anklagelser var som riktades mot Juhl-Jöricke och Viro: mer precisa anklagelser hade dels givit dem en mer rättvis möjlighet att gå i svaromål, men också lämnat mindre utrymme för tolkningar som går ut på att de anklagades för i själva verket är sådant som faller inom ramen för den yttrandefrihet och den akademiska frihet vi vill försvara. En annan faktor som kan ha haft kontraproduktiv verkan på stämningläget på institutionen är de påtryckningsmedel Du tog till i syfte att komma till ett omedelbart avslut. Att göra sig av med en fast anställd är en allvarlig sak, och jag vill nog mena att den anställde, oavsett vilka anklagelser som riktas mot denne, bör ges rimlig betänketid och tillfälle ett bemöta dessa, något som knappast kan sägas ha skett i fallen med Juhl-Jöricke och Viro.

Ytterligare ett inslag i Ditt agerande den 8 februari som inte ser riktigt bra ut är de anklagelser Du riktade mot såväl Juhl-Jöricke som Viro om att deras vetenskapliga produktion på senare år skulle ha varit alltför skral – anklagelser som, om man tittar närmare på vad de båda professorerna åstadkommit i form av exempelvis vetenskapliga artiklar, framstår som ogrundade. Jag är klar över Din ståndpunkt att just dessa anklagelser är av sekundär

betydelse jämfört med andra anklagelsepunkter, men om de var ogrundade borde de givetvis inte ha tagits upp alls.

En värdefull åtgärd från Din sida – jämte den allmänna diskussion om akademisk frihet jag föreslår ovan – tror jag kan vara en noggrann självrannsakan rörande Ditt agerande i februari, och om Du ger offentlighet åt dessa överväganden. Av en artikel i Upsala Nya Tidning den 5 april framgår att Du börjat tänka i dessa banor, vilket är mycket välkommet, men jag tror att ytterligare fördjupad reflektion skulle, om den framförs offentligt i tillräckligt ödmjuka och eftertänksamma ordalag, kunna bidra till ett förbättrat arbetsklimat. En mer ambitiös men med tanke på omständigheterna knappast orimlig möjlighet skulle kunna vara att Du tillsätter en utredning med uppgift att granska Ditt och övriga universitetsledningens agerande.

Om Du väljer att ta fasta på mina förslag och besvara de frågor jag här skissat konturerna till, så är det givetvis upp till Dig att fritt avgöra formerna för detta. Men jag vill ta tillfället i akt att inbjuda Dig att i majnumret av vår medlemstidning – kallad Medlemsutskicket – ge Dina synpunkter. I så fall behöver jag Ditt manuskript senast den 26 april.

Med vänliga hälsningar,

Olle Häggström
Ordförande i Svenska matematikersamfundet
<http://www.matematikersamfundet.org.se/>